

فرهنگ گلشن

مجموعه کاملی از لغات:

متشابه، متشاکل، متفاوت، متماثل، متضاد، متجانس، متقارب، مترادف،
مشدد، غیرمشدد، تضاد و ترجمه جمع مکسر لغات به فارسی سره با اسلوب
خاص و اوزان مختلف و طرزی بدیع و بلامشابه

با تقریظ و تأیید جمعی از اساتید محترم زبان و ادب فارسی

مؤلف:

اصغر گلشن تفتی

تابستان ۱۳۸۹

سرشناسه : گلشن تفتی، اصغر
 عنوان و نام پدیدآور : فرهنگ گلشن / اصغر گلشن تفتی
 مشخصات نشر : یزد: نیکوروش، ویرایش چهارم، تابستان ۱۳۸۹
 مشخصات ظاهری : ۳۳۲ ص
 شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۷۲۲۴-۴۸-۲
 بها : ۶۰۰۰ تومان
 یادداشت : فیپا
 موضوع : فارسی - واژه نامه ها
 رده بندی دیویی : ۴ فا ۴
 رده بندی کنگره : ۴ ف ۸ گ / PIR ۲۹۵۶

- نام کتاب: فرهنگ گلشن
 □ مؤلف: اصغر گلشن تفتی
 ● ناشر: نیکوروش
 ● نوبت چاپ: ویرایش چهارم - تابستان ۱۳۸۹ (با تجدید نظر و افزایش وازگان)
 ● صفحه آرا: بتول خاتم زاده
 ● شمارگان: ۲۵۰۰ نسخه
 ● چاپ: عترت قم
 ● صحافی: رکن الدین
 ● بها: ۶۰۰۰ تومان
 ● تلفن مؤلف: یزد - تفت: ۶۲۲۳۴۵۴ (۰۳۵۲)
 ● شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۷۲۲۴-۴۸-۲

حق چاپ فقط برای مؤلف و وزات محفوظ است

یزد - ابتدای خیابان امام خمینی (ره) - انتشارات نیکوروش - تلفن: ۶۲۶۴۶۹۹ (۰۳۵۱)

این اثر

به همسرم، که با ده سال صبر و شکیبایی مرا یاری نمود و
دخترم نسرين، که در تحرير و تنظيم مطالب كتاب، هميشه
مددكارم بود و همچنين به ديگر فرزندانم سعيد و ساعد
حسين، كه هر يك به نوعي در انجام امور مربوط به كتاب
كمك كرده‌اند، تقديم مي‌گردد.

www.ketab.ir

فهرست

۹	مقدمه ویرایش دوم
۱۱	مقدمه ویرایش اول
۱۳	مقدمه ویرایش دوم
۱۵	راهنمایی‌های لازم
۱۹	لغات متشابه (یا هم‌آهنگ)
۱۰۹	لغات متشاکل (یا واژه‌های همگون)
۱۴۹	نوعی از لغات متفاوت (یا واژه‌های ناهمگون)
۱۵۹	لغات متمائل (یا واژه‌های همانند)
۱۸۵	لغات متضاد (یا متقابل) (واژه‌های هم‌تراز)
۲۴۵	لغات متجانس (یا واژه‌های هم‌نژاد)
۲۶۷	لغات متقارب (یا هم‌گرا)
۲۷۵	لغات مترادف (یا واژه‌های هم‌معنا)
۲۹۷	لغات مشدد و غیر مشدد
۳۰۱	لغات اضداد
۳۰۳	جمع مکسر لغات به فارسی سره
۳۳۱	کتابنامه
۳۳۳	اختتامیه

مقدمه ویرایش سوم

بسی خوشحال و خدای را سپاسگزارم که وظیفه‌ای که تقبّل انجام آن را نموده بودم، به بهترین وجه ممکن به پایان رسید و شاهد ادّعایم اظهار نظر و تقدیرنامه‌های جداگانه عده زیادی از کارشناسان و مرتبط در مورد ارزش فرهنگ تنظیمی است، که بالاتفاق آن را پدیده‌ای بدیع و نوظهور شناخته و با اعمال دقت به مندرجات آن و اظهار محبت، مؤلف را شرمنده فرموده‌اند که موجب نهایت تشکر و امتنان است و باور بفرمایید که عطف توجه و ابراز الطاف استادان بزرگوار، باعث شد که حقیر در حدّ توان خود با افزودن تعداد زیادتری لغت به متن کتاب و نیز ابتکاری جدید جهت امکان استفاده سهل الوصول از مندرجات آن در چاپ سوم ملحوظ گردد که یقیناً بر ارزش آن افزوده است و هم اکنون که به علت کهنوت سن و سلب توانایی جسمی و فکری توان انجام خدمت بیشتری برای میسر نیست، امید است از ذهنیت خوب و خوش بینی و دعای خیر همه بزرگواران برای همیشه برخوردار باشم، دیگر تا چه قبول افتد و چه در نظر آید. ضمناً اثر دیگری به نام «آموزه‌های اجتماعی» نیز تهیه و تألیف گردیده است که بعداً در دسترس همگان قرار خواهد گرفت.

خدا حافظ

اصغر گلشن تفتی

زمستان ۱۳۸۷

مقدمه ویرایش اول

خدای را شکر که مورد لطف وافر فرهنگ دوستان واقع شدم و این فرهنگ به عنوان برگ سبزی که تحفه درویشان است، قابل قبول متخصصین و مقامات و مجلات دانشگاهی قرار گرفت. لذا با ابراز تشکر فراوان از تمام تقریظ و تشویق ها و از همه مهم تر و با ارزش تر، تذکرات و ارشادات عالمانه استادان فن که باعث شد فرهنگی جامع تر با کیفیت بهتر و کمیت بیشتر حدود ۲۵ هزار لغت تهیه و تألیف گردد، جای بسی سپاس و امتنان به درگاه ایزد متان می باشد و ایست که با الطاف خداوند متعال و کمک و راهنمایی های همه جانبه افراد کاردان تغییرات اساسی و اصلاحی در متن و محتویات کتاب به عمل آمده، در جنب آن بنا به پیشنهاد و اصرار عده ای از همکاران فرهنگی و آشنایان دانشگاهی در مورد تغییر نام آن هم تجدیدنظر و به پاس احترام و اطاعت از آنها، «فرهنگ گلشن» نام گذاری گردید. با اظهار تشکر مجدد از عنایت همه دوستان و اساتید، امید است باز هم بذل لطف فرموده هر نوع پیشنهاد اصلاحی و یا هرگونه اشکال و ایرادی ملاحظه می نمایند، اطلاع دهند تا در چاپ های بعدی نسبت به تصحیح آن اقدام گردد که خورده گیری و انتقاد، موجب تکامل افکار و درستی اعمال و در این خصوص کمک مؤثری برای مؤلفین خواهد بود. ضمناً از محضر استادان بزرگوار که گنجینه های ارزنده علوم مختلف هستند، تقاضا می گردد که در ثلث تدریس، امر مهم تألیف را هم از نظر دور نداشته و سعی نمایند معلومات تخصصی و مفید خود را به صورت کتاب تنظیم نمایند تا امکان یادگیری علوم برای آیندگان میسر و ممکن باشد. همان طور که استحضار دارند، کتاب از ارکان اصلی تعلیم و تعلم و وسیله توسعه علوم مختلف می باشد. نمونه آن تنظیم همین مجموعه کوچک است که برای همیشه جهت استفاده همگان باقی

خواهد ماند. بنابراین برای همه کسانی که خدمات ارزنده فرهنگی به ویژه آنان که کار تألیف کتاب را به عهده دارند، طلب توفیق می‌نمایم و نیز از دوستان و افرادی که کتاب‌های خوبی به دستشان می‌رسد، تقاضا می‌گردد علاوه بر این که خود از آن استفاده می‌کنند، به منظور توسعه فرهنگ و بالابردن سطح معلومات عمومی و همچنین همکاری با مؤلفین آنها را به دیگران هم معرفی تا وظیفه مقدس فرهنگی - آموزشی خود را نسبت به اجتماع و هم‌نوعان ایفا نموده باشند؛ چون همان‌گونه که همگان مطلعند، تهیه و تنظیم کتاب به آسانی میسر نیست؛ بلکه با طی سال‌ها تلاش و تحقیق و صرف مبالغی هزینه و تحمل زحمات و مشقات زیاد امکان‌پذیر می‌گردد.

بنابراین بی‌توجهی و استفاده نکردن از کتاب‌های مفید و عدم شناساندن آن به دیگران، ظلمی فاحش در حق مؤلف و خیانت و بی‌علاقگی آشکار به فرهنگ کشور و ناسپاسی و بی‌ارزش بودن زحمات مؤلفین محسوب و از طرفی هم به طور یقین موجب رکود و تقلیل و حتی تعطیل تألیفات خواهد شد.

در پایان متذکر می‌گردد چون کاربرد لغت اختصاص به زمان خاصی ندارد و این فرهنگ ماهیتاً مورد لزوم اخلاف و اعصار است و بایستی برای همیشه باقی بماند، لذا توصیه می‌شود بر حسب ضرورت و وضعیت زمان بنابه تشخیص فرهنگستان لغت یا مؤسسات ذیصلاح دیگر چنانچه فرهنگ تنظیمی احتیاج به تغییر و دگرگونی جدید و بهتری در طرز تنظیم داشته باشد، مالکین امتیاز حتماً نسبت به ویرایش آن اقدام نموده تا منظور مؤلف که امکان استفاده آسان و احسن از این کتاب است، تأمین شده و از طرفی هم حسن کیفیت فرهنگ مزبور در تمام ادوار محفوظ و از تازگی و جذابیت در هر زمان برخوردار باشد، کلام آخر این که اگر در اثر مرور زمان یا علل دیگری از طرف دارندگان امتیاز نسبت به تکثیر و تجدید چاپ و یا تغییرات اصلاحی اقدامی نشود، مؤسسه فرهنگی مورد تأیید وزارت مربوط به تألیفات مجاز می‌باشد که برای تکثیر و توزیع و همچنین اعمال نظر بهتر و هرگونه اقدام لازم (همانند فرهنگ عمید) در مورد این فرهنگ هم جهت ابقاء و مدرن بودن آن با حفظ نام مؤلف معمول دارد. «والسلام»

من الله التوفیق و علی الله التکلان

اصغر گلشن تفتی

مقدمه ویرایش دوم

برای هیچکس پوشیده نیست که پایه و اساس همه زبان‌ها بر الفاظ نهاده شده که نام آنها را لغت گذاشته‌اند و بدیهی است بیان هر مطلب و موضوعی بدون کاربرد لغت، امری محال است و همان‌گونه که ساختن هیچ بنایی بدون مصالح ساختمانی امکان‌پذیر نیست، بدون دانستن لغت هم امکان هیچ‌گونه تقریر و تحریر میسر نمی‌باشد و همه انسان‌ها موقعی می‌توانند بگویند و بنویسند که به لغات و نکات دستوری زبان خود آشنایی داشته باشند؛ یعنی لزوم لغت جهت گفتن و نوشتن به منزله لزوم غذا برای بدن می‌باشد، لذا خوشحالم که با داشتن بضاعتی مزجات، توفیق آن را داشته‌ام که قدمی هر چند کوچک در راه تحقیق و احیاء لغت و تألیف لغت‌نامه‌ای تازه با سبکی تازه در مورد تعدادی لغات خاص که آشنایی با آنها ضرورت داشت و تاکنون هم برای تهیه آن اقدام نشده بود، بردارم و بسیار خوشحال‌ترم چون این «ران ملخ که هدیه موری است» مورد قبول و عنایت سلیمانان ادب فارسی واقع شده و بالاتفاق آن را ابتکاری بدیع و بلامشابه شناخته و با زبان گرم و پرمحبت و قلم سبز و باطراوت و با دست‌هایی پر مهر و عطوفت، بر مفید بودن آن مهر شفاف تأیید زدند و نکات ضعف آن را هم متذکر شدند که موجب ویرایش مجدد و کمال منت و نهایت مسرت گردید و مرا بر آن داشت با ثبت تعدادی دیگر از لغات که جدیداً به دست آمده بود و ضرورت ذکر آنها را احساس می‌کردم، پایان تحقیق را اعلام نموده و هم‌اکنون که نسخه تکمیلی و اصلاح شده آن تقدیم حضور فرهیختگان فرهنگ و ادب می‌گردد، فکر می‌کنم آخرین و کامل‌ترین تحقیقی است که در این خصوص صورت گرفته و دیگر توفیق و توان خدمت را نداشته باشم. بنابراین با ابراز امتنان و تشکر از عطف عنایت و توجه اساتید بزرگوار، امید است مورد قبول قرار گرفته

و عیب و ایراد آن را با چشم عفو و اغماض ببوشانند که:

«عین‌الرضا ببوشد هر آن عیب را که دید عین‌الحسد پدید کند عیب ناپدید»
 ضمناً چون پایان هر کاری اگر با پیامی همراه باشد، نافع و پسندیده است، چنانکه در
 مقدمهٔ اول هم به پیام‌هایی اشاره شده و با اذعان به اینکه این جانب به هیچ وجه شایستگی
 آن را ندارم که چراغ فرا راه دیگران باشم و به مصداق:

ذات نیایافته از هستی بخش کی تواند که شود هستی بخش
 مع‌الوصف از فرصت به دست آمده استفاده نموده و تقاضا می‌گردد که از وجود
 فیاض علمای اعلام و اطبای حاذق و عالی مقام و مخترعین و مکتشفین عظام و کشاورزان
 ارجمند و گرامی و هنرمندان با ذوق و متعهد و مؤلفین و محققین محترم و مسئولین
 خدوم و وظیفه‌شناس و دانشجویان و دانش‌آموزان کوشا و پرتلاش و همچنین از آحاد
 اشخاص که هر یک منشأ خدمات و خیرات و امتیازاتی هستند، ضمن استفاده و
 بهره‌گیری از علوم و فنون آنها در زمان حیات، از خدمات و زحمات آنها تقدیر و تشکر به
 عمل آید تا موجب ارائه خدماتی بزرگتر و ارزنده‌تر برای جامعه گردد که تجلیل پس از
 مرگ هیچ فایده‌ای ندارد؛ چنانکه این موضوع مورد توجه و توصیهٔ متقدمین هم بوده
 است که گفته‌اند:

امروز که در دست توام مرحمتی کن فردا که شوم خاک چه سود اشک ندامت

ملتمس دعا

اصغر گلشن تفتی

پاییز ۱۳۸۲